

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl samosoudcem Mgr. Václavem Trajerem ve věci

žalobce: **T. A.**, narozený dne X
státní příslušnost Běloruská republika
bytem X
zastoupený advokátem JUDr. Štěpánem Pastorkem, Ph.D.
sídlem Španělská 770/2, 120 00 Praha

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky**
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 3. 2024, č. j. OAM-893/ZA-ZA11-ZA06-2023,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 7. 3. 2024, č. j. OAM-893/ZA-ZA11-ZA06-2023, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 6 800 Kč do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Žalobce se včasnou žalobou domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 3. 2024, č. j. OAM-893/ZA-ZA11-ZA06-2023, jímž žalovaný vyslovil, že se žalobci neuděluje mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, (dále jen „zákon o azylu“).

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

Žaloba

2. V žalobě žalobce uvedl, že napadené rozhodnutí považuje za nezákonné a nepřezkoumatelné kvůli vadám předcházejícího správního řízení. Žalovaný byl povinen zjistit přesně a úplně skutečný stav věci. V rozporu s tím bylo dle žalobce celé správní řízení jednostranné a neobjektivní. Žalovaný dle žalobce porušil svou povinnost postupovat řádným procesním postupem v souladu s právním řádem České republiky, se zásadami a principy činnosti správních orgánů. Žalobce sdělil, že napadené rozhodnutí je nedostatečně odůvodněné, přičemž žalovaný vyložil zákon chybně.
3. Žalobce dále namítl, že podkladové informace použité žalovaným ohledně situace v Bělorusku nebyly aktuální, přičemž žalovaný byl povinen vycházet při svém rozhodování z aktuálních informací.
4. Žalobce konstatoval, že o udělení mezinárodní ochrany žádal kvůli zhoršení politické situace v Bělorusku. Podle žalobce mu měl být přiznán politický azyl dle § 12 písm. a) zákona o azylu. V pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany popsal žalobce své politické aktivity, přičemž jeho tvrzení nebyla žalovaným vyvrácena. Žalobce nesouhlasil s důvodem neudělení mezinárodní ochrany, že nebyl v Bělorusku členem žádné politické strany. Dle žalobce většina politických vězňů v Bělorusku není členem žádné politické strany stejně jako žalobce.
5. Podle žalobce se situace v Bělorusku zhoršila v důsledku výnosu prezidenta Běloruské republiky č. 278, o postupu při vydávání dokladů a provedení úkonů, který nabyl platnosti dne 7. 9. 2023. Žalobce poukázal na řadu konkrétních případů politických vězňů. Dále žalobce upozornil, že v období mobilizace během války budou výzvy obyvatelům k vojenské službě rozesílány prostřednictvím SMS a jejich ignorování bude mít za následek správní či trestněprávní odpovědnost. Žalobce upozornil na množství politických vězňů žijících ve věznicích v nelidských podmínkách, přičemž řada z nich byla ve věznicích zavražděna. Uvedl, že od roku 1994 je v Bělorusku hlavou státu prezident Alexandr Lukašenko, přičemž v roce 2020 se konaly zfalšované prezidentské volby, jejichž výsledek Česká republika neuznala. Bělorusko je poslední zemí v Evropě, kde se doposud vykonává trest smrti.

Vyjádření žalovaného k žalobě

6. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě navrhl žalobu zamítnout pro nedůvodnost. Žalovaný konstatoval, že při rozhodování vzal v úvahu žalobcem uvedené skutečnosti a shromáždil k nim relevantní a aktuální informace o situaci v zemi původu, přičemž vycházel z dostatečně zjištěného stavu věci. Stran obav žalobce z povolání do armády a nasazení v zóně válečného konfliktu žalovaný sdělil, že branná povinnost je legitimní občanskou povinností, kterou uznává nejen Úmluva o právním postavení uprchlíků z roku 1951, ale i Mezinárodní pakt o občanských a politických právech či Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod. Na podporu svého tvrzení žalovaný poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 12. 2024, sp. zn. 7 Azs 321/2004, a rozsudek Vrchního soudu v Praze sp. zn. 6 A 508/1997. Dále žalovaný sdělil, že žalobce podal svoji žádost o udělení mezinárodní ochrany až po více než dvou letech jeho pobytu na území Česka, a to v době, kdy se mu nepodařilo prodloužit platnost zaměstnanecké karty. Žalovaný podotkl, že žádost žalobce v uvedeném kontextu působí účelově, a proto žádost vnímal jako prostředek k legalizaci dalšího pobytu

žalobce na území Česka. K legalizaci pobytu prostřednictvím zákona o azylu žalovaný poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2005, sp. zn. 7 Azs 187/2004.

Doplnění žaloby

7. Žalobce se po neúspěšném návrhu na ustanovení právního zástupce nechal v řízení zastoupit advokátem, jenž doplnil žalobu následovně. Ke skutkovým okolnostem žalobce uvedl, že spolu s ním se v Česku nachází i jeho manželka (A. A., narozená dne X) a nezletilá dcera (V. A., narozená dne X), obě bytem X, státní příslušnost: Bělorusko, jejichž žádost o udělení mezinárodní ochrany byla taktéž zamítnuta. V současnosti probíhá řízení o kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 16. 9. 2024, č. j. 175 Az 1/2024-66, vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 3 Azs 205/2024.
8. Žalobce uvedl, že se s manželkou účastnil aktivit běloruských opozičních politiků Valerije Cepkala, Viktora Babarika a Sjarheje Tichanovského (po jeho zatčení pak manželky S. T.), a to i v průběhu prezidentských voleb v Bělorusku v roce 2020. Žalobce společně se sousedem pomáhal s distribucí plakátů, letáků, protestních vlajek (bílo-červeno-bílých) a bílých náramků (symboly opozice) pro Valerije Cepkala. Žalobce sbíral také podpisy na podporu opozice ve stánku na náměstí v Minsku. S manželkou i sousedem pomáhali roznášet agitační tiskoviny či náramky. K tomu využívali automobil žalobce, jenž zajišťoval také dovážku audiotekniky na předvolební shromáždění. Manželka žalobce rovněž šířila informace, jak náležitě hlasovat ve volbách, aby byl hlas započten.
9. Po prezidentských volbách, ve kterých zvítězil Alexandr Lukašenko, začaly probíhat násilné represe proti odpůrcům současného režimu. Uvedené skutečnosti označil žalobce za notorietu. Po započetí pronásledování podporovatelů opozice žalobce s manželkou lepili plakáty a nálepky na sloupy, poskytli také úkryt demonstrantům, kteří utíkali před policií (asi 50 lidí). Manželka žalobce byla jednou pronásledována poté, co lepila plakát se S. T. I po narození dcery manželka žalobce sdílela opoziční příspěvky na sociálních sítích. Následně se rodina žalobce začala skrývat, často se stěhovali z místa na místo (bydleli u babičky, u rodičů, v pronajatém bytě v Minsku), neboť jejich byt byl sledován.
10. Dále žalobce uvedl, že v září 2020 jemu i jeho manželce bylo uděleno polské humanitární vízum, které však nevyužili, neboť se obávali, že manželka porodí někdy v průběhu přesídlení či krátce po něm. Proto se rozhodli počkat na porod a požádat o humanitární víza i pro dceru. Uvedená víza měla být podle souseda O. snadno získána, neboť žalobce s manželkou byli v týmu dobrovolníků a aktivistů Tichanovské-Babarika-Cepkala. Na polském zastupitelském úřadě v Minsku čekal dobrovolník se seznamem lidí pro podání žádosti o humanitární víza. Na základě uvedeného seznamu byly vydány formuláře k vyplnění. U přepážky žadatelé napsali prohlášení, že žádají o humanitární vízum na základě strachu z pronásledování a kvůli politickým událostem v zemi. V krátké době poté byla víza vyznačena. Dle žalobce právě na základě uvedených seznamů byli lidé následně zatýkáni – členové jejich týmu byli buď zatčeni a odsouzeni k trestu odnětí svobody na 4,5 a 8 až 12 let, nebo utekli do Polska na základě těchto humanitárních víz. Žalobci je známo, že na základě existence uvedených víz byla udělena mezinárodní ochrana známému v Polsku.
11. Na začátku listopadu 2020 se rodina žalobce dozvěděla, že je možnost opustit Bělorusko s povolením k pobytu za účelem zaměstnání, a ne s humanitárním vízem. Nevěděli, co by je s tímto povolením k pobytu čekalo, navíc bylo uděleno nezletilé dceři žalobce až ke konci

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

roku 2020. Rozhodli se proto stěhovat po známých a rodině, dávali si pozor a pozornost upřeli na možnost získání českého povolení k pobytu.

12. Do Česka žalobce odcestoval dne 26. 4. 2021, manželka a dcera dne 26. 8. 2021, tedy krátce poté, co jim bylo uděleno humanitární vízum Polskem. Manželka žalobce podala žádost o pobytové oprávnění za účelem sloučení rodiny ihned poté, co byla zaměstnanecká karta žalobci pravomocně vydána (duben 2021). Manželka a dcera následně zvolily cestu do Česka přes Istanbul – původní záměr cesty autobusem si rozmyslely poté, co zjistily, že by musely disponovat povolením k vycestování od KGB (běloruská zpravodajská služba). V uvedené době disponoval žalobce povolením k pobytu ve formě zaměstnanecké karty a manželka s dcerou vízem nad 90 dnů za účelem „rodinný“. V Česku se rodina žalobce zdržovala do února 2023, kdy jim končila platnost cestovních pasů. Do Běloruska vycestovala rodina autobusem dne 28. 2. 2023 za účelem výměny dokladů. Na hranicích probírala dlouhá kontrola žalobce. Rodina zaplatila za nejrychlejší možnou výměnu dokladů, které měly být připraveny za 4 dny. Přesto na ně čekali více než týden.
13. Žalobce dále uvedl, že za pár dnů se jeho otci ozvala policie a zajímala se, kde se nachází žalobce. Volající se nepředstavil, neřekl svou hodnost, pouze sdělil, že je od policie, a chtěl, aby se žalobce dostavil na služebnu, neboť si údajně zapomněl svůj mobilní telefon na hranici a oni mu jej chtějí vrátit. Což byla dle žalobce zjevná lež, protože žádný telefon neztratil. Podobné telefonáty rodičům žalobce přicházejí pravidelně, každých 5 až 6 měsíců, vždy s výzvou, aby se rodina dostavila na policejní stanici k nějakým konzultacím. Žalobce vyjádřil obavu, že z důvodu nedostavení se na vojenskou správu mu hrozí trestní stíhání. V Bělorusku se rodina žalobce zdržela do 10. 3. 2023, kdy se navrátili zpět do Česka. Návrat neproběhl přes Polsko, jak bylo původně plánováno, ale osobním automobilem přes Litvu, neboť se rodina obávala, že je na polských hranicích zadrží.
14. Po návratu do Česka žalobce zjistil, že mu zaměstnavatel ukončil pracovní poměr ke dni odjezdu z Česka (v rozporu se zákonem). Tato skutečnost ve spojení s § 63 odst. 1 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, (dále jen „zákon o pobytu cizinců“) znamenala, že platnost pobytového oprávnění zanikla bez možnosti jeho obnovy. Tuto skutečnost zjistila rodina až měsíc a půl po svém návratu do Česka. Podle žalobce jeho rodina nikdy nechtěla žádat o udělení mezinárodní ochrany, protože tento institut vnímala jako zátěž Česka, přičemž oni chtěli pracovat a platit daně, pobývat zde na základě oprávnění podle zákona o pobytu cizinců, což se však vzhledem k nezákonnému jednání zaměstnavatele ukázalo jako nemožné.
15. K argumentaci napadeného rozhodnutí žalobce sdělil, že nedisponuje žádným dokladem o tom, že byl zapojen v činnosti opozice, neboť v té době se v zásadě žádné takové doklady nevydávaly. Nikdo z dobrovolníků neměl žádný průkaz totožnosti i z toho důvodu, že to mohlo vést k jejich snadné identifikaci a pronásledování ze strany policie. Žalobce upřesnil, že ze zaměstnání v Bělorusku neodešel dobrovolně, ale pracovní poměr ukončil z důvodu obtěžování a pravidelných telefonátů a návštěv příslušníků orgánů činných v trestním řízení, jakož i osob ve vojenské uniformě na jeho pracovišti, což pravděpodobně souviselo s jeho politickými aktivitami. Rovněž v té době byli lidé aktivně povoláváni do armády, aby se snížil počet protestujících v ulicích. Podle informací od známých žalobce byli muži odváděni pod záminkou povinné vojenské služby, ale ve skutečnosti střežili vládní objekty, sídlo Alexandra Lukašenka a byli nuceni podílet se na potlačování protestů.

16. K telefonátu běloruské policie otci žalobce v roce 2023, žalobce sdělil, že si nevybavuje přesné datum, kdy k tomu došlo. Manželka žalobce si však vybavila, že telefonát přišel ještě v době, kdy byli v Bělorusku, jinak by z bezpečnostních důvodů nevraceli letenky a nepřekročili litevské hranice.
17. Žalobce dále sdělil, že první protest, kterého se zúčastnil, proběhl ještě před volbami, v průběhu volební kampaně. Po volbách se již žádné pravidelné protesty nekonaly, pouze pochody proti volebním podvodům a proti násilí orgánů činných v trestním řízení proti lidem vyjadřujícím nesouhlas.
18. Žalobce nesouhlasil s tvrzením (str. 4 napadeného rozhodnutí), že žalovaný přijal autobusové jízdenky jako potvrzení o odjezdu z Běloruska v roce 2023. Žalobce již dříve uvedl, že z Běloruska odjela jeho rodina oproti původnímu plánu vozidlem rodičů manželky. Právě kvůli hrozící kontrole na polských hranicích se rozhodli pro tuto delší cestu.
19. Žalobce nesouhlasil s tvrzením, že pokus o doručení předvolání od běloruských úřadů nebyl ve vztahu k možnosti udělení mezinárodní ochrany relevantní. V samotném předvolání je na druhé straně uvedeno, že nedostavení se může vést ke správnímu nebo trestnímu stíhání. Žalobce má proto za to, že se jedná o důkaz hrozby trestu, kterému by v případě nuceného návratu do země původu čelil.
20. Rovněž nesouhlasil žalobce s tvrzením, že vojenská služba v Bělorusku s rizikem vyslání žalobce do války s Ukrajinou nezakládá důvod k oprávněným obavám. Dle žalobce je služba v armádě totalitní diktatury plněním zločinného rozkazu. Žalobce odmítl sloužit nelegitimně zvolenému prezidentovi, který aktivně pošlapává jeho práva a svobody. Ačkoliv se zatím žádný běloruský voják přímo neúčastnil války na Ukrajině, běloruští vojáci jsou využíváni k hlídání ukrajinské, polské a litevské hranice a účastní se provokací na hranicích Evropské unie. Dle zpráv rodinného příslušníka žalobce, který byl stejně jako mnoho dalších odveden do armády a vyslán strážit bělorusko-polskou hranici, byli ponecháni bez jídla a vody více než čtyři dny (museli jíst kůru stromů a trávu) a nemohli opustit svá stanoviště. Takové jednání žalobce označil za hraničící s nelidským zacházením a mučením.
21. K zatčení souseda žalobce doplnil, že při výslechu zástupci OMON (pořádkové policie) padla zmínka o žalobci a jeho manželce s tím, že o jejich aktivitách státní orgány vědí.
22. Žalovaný považoval za zásadní okolnost, že rodina žalobce bydlela i po přestěhování ve stejné ulici. K tomuto žalobce sdělil, že naproti jejich domu a domu souseda je vchod do místní továrny, kde jsou instalovány sledovací kamery a často tam projíždějí hlídková auta. Dům žalobce tak byl jednoduše pod dohledem, zatímco dům rodičů manželky, který se nachází dále ve stejné ulici, je skrytý za vysokými stromy a má vzadu bránu. Díky tomu je snadné nepozorovaně vstoupit na pozemek.
23. Žalobce konstatoval, že podmínky v běloruských věznicích (a to zejména u politických vězňů) jsou katastrofální, dochází tam k mučení a týrání, které někdy končí až smrtí. Proti případnému trestnímu stíhání neexistuje efektivní obrana, neboť všichni advokáti hájící práva protirežimních představitelů a demonstrantů byli již v minulosti také uvězněni, či jim byla odebrána povolení k poskytování právních služeb.
24. Žalobce namítal, že žalovaný se dopustil zásadního pochybení stran posouzení důvodů pro udělení mezinárodní ochrany ve formě azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu. Dle žalobce je pojem zastávání politických názorů užitý v § 12 písm. b) zákona o azylu širší než pojem uplatňování politických práv a svobod, což plyne z Úmluvy o právním postavení uprchlíků.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

Žalobce a jeho manželka uplatňovali svá politická práva účastí na demonstracích a jejím organizováním, roznášením a výrobou protirežimních tiskovin a symbolů, čímž zároveň vyjádřili politickou preferenci proti vládnoucímu režimu. Tedy v zemi původu zastávali politické názory, které jsou ze strany vládní moci tvrdě postihovány.

25. Žalobce poukázal na závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 7. 2014, č. j. 5 Azs 20/2014-44, dle nichž platí, že za kritérium pro rozlišení, zda určité jednání představuje uplatňování politických práv, nelze brát intenzitu či rozsah výkonu těchto práv, ani společenský dopad takového jednání, neboť takový selektivní přístup by popíral podstatu ochrany před pronásledováním z daného důvodu. Mezinárodní ochrana by tak byla upřena osobám, jež jsou pronásledovány z důvodu vyvíjení méně intenzivní činnosti, např. v totalitních státech, kde je potírána jakákoliv neaprobovaná politická činnost a výkon politických práv. Intenzitu a rozsah aktivit spočívajících v uplatňování politických práv a svobod lze dle žalobce hodnotit až v rámci posouzení příčinné souvislosti mezi uplatňováním politických práv a existencí pronásledování.
26. Žalobce zdůraznil, že on a jeho manželka se aktivně podíleli na protirežimních aktivitách, kdy v rámci opozice projevovali činnost na vyšší úrovni (výroba a šíření protirežimních náramků, plakátů, tiskovin, aktivní účast na shromážděních, poskytování úkrytu demonstrantům) než běžný podporovatel. Většina spolupracovníků, kteří vykonávali stejné činnosti jako žalobce a jeho manželka, jsou v současné době ve vězení. Jen hrstce z nich se podařilo dostat do Polska na základě humanitárních víz. Jediný, kdo je podle žalobce na svobodě, je soused O., který již před 2 lety rodině žalobce sdělil, že ho často zvou k soudu, aby vypovídal proti všem, kteří se protestů aktivně účastnili.
27. Na podporu svého tvrzení žalobce poukázal na závěry uvedené v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 2. 2020, č. j. 10 Azs 278/2019-57. Jakkoliv se tedy může zapojení žalobce do protirežimních aktivit zdát žalovanému v kontextu pronásledování vedoucích představitelů opozice nevýznamné, nelze existenci pronásledování či jeho hrozby odmítnout pouze s tím, že nijak nevybočovala z řad běžných sympatizantů opozičních lídrů.
28. Dle žalobce žalovaný uznal, že aktivní odpůrci současného běloruského režimu jsou mučeni a pronásledováni, avšak odmítl, že by se uvedené hrozby vztahovaly i na žalobce, neboť se do Běloruska v roce 2023 krátce navrátil za účelem vyřízení nového cestovního dokladu. Žádné další hodnocení hrozeb žalobci a jeho rodině rozhodnutí neobsahovalo. Uvedený přístup je dle žalobce nepřipustný.
29. Žalobce poukázal na závěry Nejvyššího správního soudu uvedené v rozsudku ze dne 17. 9. 2020, č. j. 1 Azs 3/2020-70. Žalobce zdůraznil, že se aktivně podílel na činnosti opozice, účastnil se demonstrací a předvolebních shromáždění, rozvážel audiotechniku na demonstrace, jeho manželka byla v jednom případě i aktivně pronásledována poté, co po volbách vylepovala plakáty. O jejich protirežimní činnosti běloruské orgány ví, dozvěděli se to i od souseda O., který byl zadržen a uvězněn, přičemž v této souvislosti kontaktovaly běloruské úřady i rodiče žalobce.
30. Žalobce dále namítal, že jakkoliv nebyl za své politické názory doposud postihnut, je nutno při posouzení důvodu pro udělení mezinárodní ochrany dle § 12 písm. b) zákona o azylu hodnotit přiměřenou pravděpodobnost a riziko pronásledování v budoucnu, což žalovaný ve vztahu k jeho účasti na protirežimních demonstracích neučinil. V tomto ohledu žalobce nesouhlasil s tím, že by jejich politické aktivity nebyly natolik významné, aby o ně státní orgány jevily zájem. V této souvislosti žalobce odkázal na obdobné případy cizinců, v nichž

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

nebyla rozhodující míra zapojení do protirežimní činnosti, jestliže sama účast na shromáždění mohla vyvolat pronásledování ze strany státu (rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 31. 10. 2022, č. j. 32 Az 57/2020-33).

31. Existence odůvodněného strachu nemusí být dle žalobce nezbytně založena na vlastní zkušenosti žadatele o mezinárodní ochranu. K tomuto závěru dle žalobce dospěl Krajský soud v Hradci Králové v rozsudku ze dne 12. 11. 2019, č. j. 30 Az 37/2018-73. Žalobce v průběhu správního řízení předložil relevantní informace o pronásledování jiných osob pro jejich sympatie s opozicí v Bělorusku, přičemž nebylo vyvráceno, že by u něj takové příkoří nemohlo nastat. V tomto ohledu žalobce odkázal také na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2017, č. j. 1 Azs 227/2017-33, zabývající se prospektivní povahou rozhodování v řízení o mezinárodní ochraně, kdy se hodnotí riziko hrozící cizinci v budoucnu. Po žalobci tedy není možno chtít, aby požádal o mezinárodní ochranu až poté, co proti němu běloruský režim učiní represivní kroky, když je vysoce pravděpodobné, že by k nim v případě delšího pobytu v Bělorusku došlo.
32. Žalobce upozornil na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004-57, dle něhož má žalovaný při posuzování žádostí o mezinárodní ochranu povinnost zohledňovat charakter země původu, způsob výkonu státní moci v ní, možnost uplatňování politických práv a další okolnosti, které mají vliv na naplnění důvodů pro udělení mezinárodní ochrany, přičemž je-li např. o zemi původu žadatele známo, že v zemi dochází ke svévolnému zadržování osob při protivládních shromážděních či k nezákonným popravám, je pak nutno tyto skutečnosti v případě důkazní nouze zohlednit ve prospěch žadatele o mezinárodní ochranu. Z dostupných zpráv o Bělorusku plyne, že k uvedenému porušování lidských práv v zemi běžně dochází. Žalovaný však při posuzování odůvodněnosti obav žalobce z pronásledování nevěnoval daným skutečnostem náležitou pozornost.
33. Žalobce zdůraznil, že se v zemi původu účastnil protirežimních aktivit. Že o něj nejevily zájem orgány v době vycestování neznamená, že jeho politické aktivity nebyly nijak zaznamenány a reflektovány. Dle žalobce shromážděné informace o zemi původu nasvědčují tomu, že žalobce a jeho rodina profilově spadají do skupiny osob, u nichž lze nežádoucí zájem ze strany státních orgánů předpokládat. Že dochází k systematickému pronásledování podporovatelů opozičních činitelů vyplývá i ze zpráv o zemi původu založených ve správním spise. Žalovaný tyto skutečnosti nezpochybnil, vyhodnotil je však mylně tak, že žalobci nic nehrozí.
34. Dále žalobce sdělil, že ve správním řízení uvedl svůj azylový příběh. Jeho tvrzení bylo nezbytné odpovídajícím způsobem konfrontovat se situací v zemi původu, k čemuž poukázal na závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 3. 2008, č. j. 4 Azs 103/2007-63. Žalovaný tak však neučinil a hledal primárně důvody, proč tvrzení žalobce negovat či zlehčit, přičemž z dostupných zpráv o zemi původu nevyvodil závěry odpovídající skutečnému stavu věci a hrozícímu riziku.
35. Žalobce podotkl, že pokud nelze určité tvrzení žadatele o mezinárodní ochranu doložit, ale ani vyvrátit, a žadatel splní podmínky uvedené v čl. 4 odst. 5 směrnice Rady 2004/83/ES, je žalovaný povinen z takového tvrzení vycházet. Na podporu svého tvrzení poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70.
36. Dále žalobce uvedl, že mu nelze klást k tíži, že ze země původu vycestoval bez větších potíží na základě povolení k pobytu vydaného Českem. Na podporu svého tvrzení žalobce

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

poukázal na závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 1. 2018, č. j. 10 Azs 254/2017-40, dle něhož bezproblémové vycestování na základě vydaného povolení k pobytu za účelem vyřízení nového cestovního dokladu neznamená, že daná osoba není pronásledována, nebo že pronásledování jí nehrozí. Obdobné závěry učinil i Krajský soud v Brně ve svém rozsudku ze dne 31. 10. 2022, č. j. 32 Az 57/2020-33.

37. Žalobce rovněž odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 10. 2024, č. j. 5 Azs 73/2024-59, který se týkal posouzení žádosti o mezinárodní ochranu běloruského státního občana za obdobných skutkových okolností, přičemž žalovaný v uvedeném případě nezjistil skutkové okolnosti stran působení KGB. Stejná pochybení nastala i v případě žalobce. Žalobce shrnul, že závěry žalovaného o neexistenci přiměřené pravděpodobnosti pronásledování jsou s ohledem na výše uvedené nedostatečně zdůvodněné a nemají oporu ve správním spise.
38. Žalobce nesouhlasil s tím, že se snažil podáním žádosti o mezinárodní ochranu legalizovat svůj pobyt v situaci, kdy již neměl možnost zde nadále pobývat na základě povolení vydaného podle zákona o pobytu cizinců. Žalobce uvedl, že legalizace pobytu přirozeně provází každou žádost o mezinárodní ochranu, a není proto sama o sobě důvodem pro zamítnutí žádosti. Na podporu svého tvrzení žalobce poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 5. 2011, č. j. 5 Azs 6/2011-49, a rozsudek ze dne 18. 6. 2019, č. j. 8 Azs 27/2019-52.
39. Dále žalobce nesouhlasil s důvodem zamítnutí žádosti, že disponoval před podáním žádosti o mezinárodní ochranu pobytovým oprávněním vydaným Českou republikou, na jehož základě v roce 2021 a 2023 bez obtíží vycestoval ze země původu, což samo o sobě znamená, že mu nehrozí v zemi původu žádné problémy a pronásledování. Takové hodnocení je velmi zjednodušující a neodpovídá skutečnosti, k čemuž poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2022, č. j. 5 Azs 153/2020-63. Žalobce dodal, že opustil Bělorusko v roce 2021 letecky, přičemž na letištích nebyly tak přísné kontroly osob jako na pozemních hranicích.
40. Žalobce zdůraznil, že skutečnost, že jeho rodina disponovala před podáním žádosti o mezinárodní ochranu pobytovými oprávněními podle zákona o pobytu cizinců nemůže mít žádný vliv na rozhodnutí o jejich žádosti, k čemuž poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2022, č. j. 5 Azs 153/2020-63, a rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 27. 7. 2022, č. j. 43 Az 1/2022-34. Že rodina žalobce patří do skupiny osob potenciálně ohrožených pronásledováním dokládá i skutečnost, že jejím členům bylo vydáno polské humanitární vízum. Žalovaný si v této souvislosti neověřoval žádné skutečnosti, nekontaktoval polské orgány.
41. Žalobce dále uvedl, že čas podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany by sám o sobě neměl jít cizinci k tíži. Tedy ani v případě žalobce nebylo rozhodné, zda žádost o udělení mezinárodní ochrany podal až poté, co na území České republiky nemohl déle setrvávat na základě povolení podle zákona o pobytu cizinců. Na podporu svého tvrzení žalobce odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 6. 2019, č. j. 8 Azs 27/2019-52, a na rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 9. 4. 2020, č. j. 60 Az 62/2019-44. Žalobce dále sdělil, že žádost o mezinárodní ochranu podal až v létě 2023, neboť jeho primárním cílem bylo pobývat mimo území Běloruska. Celá rodina však chtěla zachovat pobyt podle zákona o pobytu cizinců.

42. Žalobce poukázal na hrozby a nebezpečí, kterým by čelil v případě nuceného návratu do Běloruska. Podle žalobce se situací v Bělorusku zabývá shrnující zpráva Zvláštní zpravodajky Anaïs Marin ze dne 9. 5. 2024. Dle žalobce žalovaný pochybil, neboť se nevěnoval (nepořídil překlad) jemu doloženým zprávám Vysokého komisaře OSN pro lidská práva.
43. Žalobce podotkl, že po prezidentských volbách v srpnu 2020 byla v Bělorusku zpřísněna represe zaměřená proti podporovatelům opozice – svévolné ukládání trestů odnětí svobody a zadržování osob, pronásledování Bělorusů, kteří se uchýlili do exilu v zahraničí, obecná likvidace občanského prostoru, obtěžování a kolektivní trestání příbuzných osob obhajujících lidská práva v roce 2020, úmrtí ve vazbě, nucená zmizení, politicky motivované rozsudky soudů, potlačování svobody projevu a zasahování do práva na soukromí. Právní řád byl upraven tak, aby dodatečně ospravedlnil neustálé represe a pronásledování odpůrců režimu doma i v zahraničí. Zásadní omezení zaměřená proti osobám, které chtějí přesídlit do zahraničí a jejich rodinné příslušníky – nemožnost prodloužit platnost cestovního pasu v zahraničí, což může vést z dlouhodobého hlediska ke ztrátě dokladu o občanství a případně ke ztrátě státní příslušnosti. Od roku 2020 bylo více než 300 000 Bělorusů donuceno opustit zemi. Během roku 2023 bylo při kontrolách na hraničních přechodech zadrženo nejméně 207 osob. Téměř všichni z nich byli postiženi v rámci správního trestání za přeposílání zpráv z nezávislých médií či za blokování vstupů do budov či na prostranství. Osmnáct z nich bylo odsouzeno za spáchání trestného činu. Mnoho osob obviněných z terorismu a extremismu je souzeno v nepřítomnosti bez záruk spravedlivého procesu, neboť obviněným není umožněno účastnit se řízení na dálku nebo prostřednictvím právního zástupce, kterého si sami zvolí. V období od 1. 4. 2023 do 10. 2. 2024 bylo zaznamenáno 2 580 případů pronásledování podle článku 19.11 zákona o správních přestupcích za sdílení nebo lajkování extremistických publikací nebo jejich zasílání v soukromých zprávách či skupinových chatech. Nejčastějším trestem je patnáctidenní odnětí svobody. Každé přeposílání bývá registrováno jako samostatný přestupek, což má za následek několik po sobě jdoucích odnětí svobody. V Bělorusku dochází v průměru k 17 svévolným zatčením denně. Vězňům bývá odepřen přístup k včasným a vhodným lékařským vyšetřením a ošetřením, je jim znemožněno získat právní zastoupení a také znemožněno kontaktovat rodiny.

Posouzení věci soudem

44. Napadené rozhodnutí soud přezkoumal v řízení podle části třetí hlavy druhé prvního dílu zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), který vychází z dispoziční zásady vyjádřené v § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 věte druhé a třetí a v § 75 odst. 2 věte první s. ř. s. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost rozhodnutí správního orgánu pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během lhůty jednoho měsíce ode dne doručení napadeného rozhodnutí dle § 32 odst. 1 písm. b) zákona o azylu. Povinností žalobce je proto tvrdit, že rozhodnutí správního orgánu nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení, a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních bodů musí soud přihlédnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 2 s. ř. s.
45. Na tomto místě soud předesílá, že po přezkoumání skutkového a právního stavu a po prostudování obsahu předloženého správního spisu, dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.

46. Z obsahu správního spisu soud zjistil následující podstatné skutečnosti. Žalobce podal dne 2. 7. 2023 žádost o udělení mezinárodní ochrany. Poté poskytl dne 14. 7. 2023 údaje k podané žádosti a konkrétně sdělil, že je státním příslušníkem Běloruska, bez vyznání. K politickému přesvědčení sdělil, že v rámci prezidentských voleb v Bělorusku v roce 2020 byl členem štábu Cepkalo, Babariko, Tichanovská, pro který sbíral před volbami podpisy a rozvážel letáky do schránek. Na mítinky konané v roce 2020 dovážel reproduktory. Rovněž na mítinky vozil vodu a lidi. Žádný doklad o členství ve štábu neměl a nebyl členem žádné politické strany. Uvedl, že má manželku a nezletilou dceru, které rovněž žádají o mezinárodní ochranu. Dále sdělil, že po volbách v srpnu 2020 se často stěhovali (pobývali u rodičů manželky žalobce, v domě patřícím žalobci a jeho sestře, u babičky manželky žalobce, u bratra žalobce). Do Česka přicestoval v březnu 2023 na základě víza na jeden měsíc, v Česku si vyřídil zaměstnaneckou kartu na dva roky, jejíž platnost skončila v březnu 2023. V únoru 2023 cestoval společně s manželkou a dcerou do Běloruska, kde setrvali asi dva týdny, a to kvůli výměně cestovního dokladu. Dříve žádnou žádost o udělení mezinárodní ochrany nepodal. Důvodem podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany byly obavy, že žalobce mohou v zemi původu vzít do vězení nebo jej poslat do války. Uvedl, že kvůli jeho politické aktivitě jej v Bělorusku jistě čeká něco špatného.
47. V pohovoru k žádosti dne 14. 7. 2023 žalobce především sdělil, že má všeobecnou střední školu a ve vlasti pracoval ve skladě firmy Čistý Gorod, poté pracoval samostatně jako opravář bytů a aut, před odjezdem z vlasti pracoval pro společnost opravující domovní telefony. Z Běloruska odcestoval kvůli tamní situaci. V prosinci 2020 se mu podařilo najít v Česku práci, rok pracoval ve společnosti KOTTO v Žatci, kde vyráběl světla do aut, poté přestoupil do jiné společnosti, kde pracoval jako řidič a údržbář do února 2023. S vycestováním či vyřízením cestovních dokladů žádné potíže neměl. Uvedl, že v únoru 2023 odjeli do Běloruska vyřídit si cestovní doklady ve zkrácené lhůtě. Mělo to trvat čtyři dny, ale nakonec to trvalo asi dva týdny. Jakmile jim byly cestovní doklady vydány, odjeli zpět do Česka. Při cestování žádné obtíže neměli. Když však byli v Bělorusku, neznámý volající kontaktoval rodiče žalobce a sdělil jim, že žalobce na hranicích ztratil mobil, a tázal se, kde se žalobce nachází. Ke své politické aktivitě žalobce sdělil, že byl několikrát sám na mítincích bez ostatních členů štábu. Pak ale pochopil, že je to nebezpečné a mítinků se účastnil již jen s ostatními členy štábu. Účastnil se mnoha mítinků, první byl po volbách v srpnu 2020, poslední v lednu nebo únoru 2021. Na mítincích byl prostým účastníkem. Žalobce uvedl, že jeho účast na mítincích dokládají fotografie a videa z flashdisku, který byl doložen v rámci řízení o žádosti o mezinárodní ochranu manželky žalobce. Žalobce sdělil, že asi půl roku před volbami se stal členem štábu Cepkalo, Babarika, Tichanovská, pro který vykonával dobrovolnickou činnost - opravoval auta, pomáhal s technickou stránkou zabezpečování mítinků, sbíral podpisy pro prezidentské kandidáty a dával letáky do schránek. V souvislosti s jeho politickou aktivitou a účastí na mítincích jej v říjnu 2020 navštívili v práci policisté a chtěli mu předat předvolání na vojenskou správu, žalobce však v tu dobu na pracovišti nebyl. Uvedené předvolání mu rovněž zaslali faxem, což je v Bělorusku nezákonné. Žalobce byl rovněž hledán v místě registrace, o čemž mu řekli rodiče manželky, kteří žijí ve vedlejším domě a viděli dva policisty a jednu civilní osobu, jak přichází k domu žalobce. Předvolání na vojenskou správu bylo doručeno do schránky v místě registrace žalobce začátkem roku 2023, když se to žalobce telefonicky dozvěděl od rodičů manželky, rozhodli se co nejdříve si v Bělorusku vyměnit cestovní doklady. Žalobce sdělil, že v případě návratu do země původu se obává uvěznění nebo poslání do války. Uvěznění se obává z toho důvodu, že jeho soused byl aktivista a na přelomu roku 2021 a

2022 u něj speciální jednotky provedly domovní prohlídku. Zabavily mu telefon, televizi, mikrovlnku, přičemž soused disponoval spoustou fotografií, na nichž je žalobce zachycen jako účastník mítinků a člen štábu. Cestu do Běloruska za výměnou cestovních dokladů absolvoval žalobce proto, že doklady potřeboval pro prodloužení pobytu. Uvedl, že o mezinárodní ochranu požádal proto, že má obavy, že mu nebude prodloužena platnost zaměstnanecké karty, jelikož přerušil zaměstnání na tři měsíce, ačkoliv mohl jen na dva. Kdyby nadále disponoval platnou zaměstnaneckou kartou, o mezinárodní ochranu by nežádal. Podotkl, že se často stěhovali pro to, aby žalobce nenašli a nezavřeli. Měl obavy, neboť hodně členů štábu zadrželi. Následně uvedl, že v zemi původu nikdy nebyl zadržen. V práci dal výpověď kvůli návštěvě policistů, kteří mu chtěli doručit předvolání na vojenskou správu. Manželka žalobce vyvíjela stejnou politickou aktivitu jako žalobce. Když manželka žalobce s matkou před volbami v roce 2020 vyvěšovaly plakáty v parku, začal na ně křičet muž, že na ně zavolá policii. Nato začaly utíkat a žalobce je vyzvedl autem. Mimo tohoto incidentu manželka žalobce žádné potíže v zemi původu neměla. Žalobce podotkl, že se o něj běloruské úřady zajímaly kvůli jeho politické aktivitě. Do Běloruska by se žalobce vrátil v případě, že by došlo ke změně vlády a zákonů, které nebyly odsouhlaseny národem. Uvedl, že v Česku má manželku, dceru, sestru a bratra. V Bělorusku žijí rodiče žalobce, jeho tři sestry a rodiče manželky žalobce – potíže se státními orgány nemají. V roce 2020 bylo žalobci a jeho manželce uděleno polské humanitární vízum, které nevyužili, protože manželka měla před porodem.

48. Dále do správního spisu žalobce založil popis politických aktivit jeho a jeho manželky s popisem relevantních událostí, které následovaly.
49. Součástí správního spisu je Informace OAMP – Bělorusko – Současná situace účastníků protestů proti výsledkům prezidentských voleb konaných v roce 2020 ze dne 17. 8. 2023, Informace OAMP – Bělorusko – Bezpečnostní a politická situace v zemi ze dne 4. 7. 2023, Informace Finské imigrační služby – Bělorusko – Odpor proti válce na Ukrajině, běloruští vojáci na Ukrajině ze dne 1. 3. 2023, Informace OAMP – Bělorusko – Odvody a povinná vojenská služba ze dne 27. 11. 2023.
50. Dne 20. 2. 2024 se žalobce seznámil s podklady pro vydání rozhodnutí, přičemž se k nim odmítl vyjádřit a navrhnout jejich doplnění. Následně žalovaný vydal napadené rozhodnutí.
51. Soud předesílá, že žalobu podal žalobce bez právního zastoupení. Po neúspěšné žádosti žalobce o ustanovení právního zástupce z řad advokátů žalobce zplnomocnil na své náklady advokáta, který žalobu doplnil. Přestože žaloba byla doplněna až po lhůtě pro podání žaloby, tedy již nebylo možné žalobu rozšiřovat o nové žalobní body, doplnění žaloby představovalo dle soudu toliko prohloubení v žalobě již uplatněných žalobních bodů.
52. Nejprve se soud zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí, kterou žalobce spatřoval v blíže nespecifikovaných vadách předcházejícího správního řízení. Zároveň žalobce sdělil, že napadené rozhodnutí je nedostatečně odůvodněné, aniž by rovněž uvedl, jaká oblast napadeného rozhodnutí byla nedostatečně odůvodněna. K takto povšechně formulované námitce nepřezkoumatelnosti soud konstatuje, že zrušení rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost je vyhrazeno těm nejzávažnějším vadám rozhodnutí, kdy pro absenci důvodů rozhodnutí či pro jeho nesrozumitelnost skutečně toto rozhodnutí nelze meritorně přezkoumat (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2013, č. j. 1 Afs 92/2012-45, či ze dne 29. 6. 2017, č. j. 2 As 337/2016-64); taková situace však v projednávané věci nenastala, neboť z napadeného rozhodnutí jsou zřejmé podklady, na

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

jejichž základě bylo napadené rozhodnutí vydáno. Žalovaný se v napadeném rozhodnutí zabýval jednotlivými instituty mezinárodní ochrany a popsal v něm důvody, proč nebyly žalobci jednotlivé instituty mezinárodní ochrany přiznány. Zdejší soud proto uzavírá, že napadené rozhodnutí nepřezkoumatelností netrpí. Výhrady žalobce podle názoru soudu představují nesouhlas s věcnými závěry žalovaného, jimiž se soud bude zabývat níže.

53. Následně se soud zabýval namítanou neaktuálností podkladových zpráv o zemi původu a nesouhlasem žalobce se závěry žalovaného o neexistenci pronásledování žalobce v zemi původu.
54. Podle § 12 zákona o azylu platí, že *„azyl se cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec*
a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo
b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.“
55. Napadené rozhodnutí bylo vydáno dne 7. 3. 2024, přičemž nejstarší z podkladových zpráv byla stará jeden rok a několik dní (1. 3. 2023). Žalobce v žalobě současně poukázal na nedostatky v oblasti lidských práv v Bělorusku s odkazem na shrnující zprávu Zvláštní zpravodajky Anais Marin ze dne 9. 5. 2024. Při posuzování aktuálnosti podkladových zpráv dle soudu však nelze paušálně stanovit, jak staré musí informace o zemi původu být, aby z nich bylo možné vycházet (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 7. 2015, č. j. 3 Azs 215/2014-35). Podstatné pro danou věc je, že z hlediska povinnosti žalovaného v souladu s § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, (dále jen „správní řád“) náležitě zjistit skutečný stav věci považuje soud za klíčové, jaké informace v průběhu správního řízení sdělil žalovanému samotný žalobce. V kontextu jeho tvrzení shledal soud žalovaným shromážděné podklady pro rozhodnutí dostatečnými a zdůrazňuje, že žalobce měl ve správním řízení dostatek prostoru k tomu, aby přednesl veškerá skutková tvrzení, která považoval za podstatná. Dle soudu nelze vyloučit zhoršení bezpečnostní situace v Bělorusku v mezidobí od vydání výše zmíněných materiálů, nicméně sám žalobce neuvedl ve správním řízení žádné konkrétní skutečnosti, které by nasvědčovaly tomu, že od doby vydání zmíněných materiálů, ze kterých vycházel žalovaný, došlo ke zhoršení bezpečnostní situace. Ani v žalobě žalobce neuvedl žádné konkrétní skutečnosti, ze kterých by vyplývala neaktuálnost výše zmíněných materiálů použitých žalovaným. Žalovaný v napadeném rozhodnutí nezpochybnil neblahý stav porušování lidských práv v Bělorusku. Dle soudu je uvedená žalobní námitka stran neaktuálnosti podkladových informací o zemi původu nedůvodná. Soud dodává, že žalobcem poukazovaná shrnující zpráva Zvláštní zpravodajky Anais Marin je ze dne 9. 5. 2024, přičemž napadené rozhodnutí bylo vydáno již dne 7. 3. 2024, a tudíž uvedená zpráva nebyla v době vydání napadeného rozhodnutí ještě vydána, a tedy nemohla být žalovaným při vydání napadeného rozhodnutí zohledněna.
56. V této souvislosti zdejší soud zároveň poukazuje na konstantní judikaturu Nejvyššího správního soudu, podle které platí, že *„... řízení o udělení azylu je ... specifické tím, že tvrzení žadatele o azyl hrají zcela zásadní roli a správní orgán z nich vždy vychází. Obsahují-li skutečnosti obecně podřaditelné azylovým důvodům, hodnotí je z hlediska pravdivosti a opatří si objektivní informace o zemi původu, které pak porovná s údaji sdělenými žadatelem a učiní celkový závěr“* (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 1. 2006, č. j. 4 Azs 111/2005-

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

- 58). Zdejší soud se s citovaným judikátem plně ztotožňuje a dodává, že žalovaný se v napadeném rozhodnutí podrobně zabýval jednotlivými předpoklady pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12 až § 14b zákona o azylu.
57. Na tomto místě však soud považuje za nutné zdůraznit, že žalobce během správního řízení tvrdil, že v zemi původu vyvíjel politickou činnost (i se svojí manželkou), podílel se na organizování mítinků alternativních kandidátů na prezidenta Běloruska ve volbách v roce 2020 a uvedených mítinků se i účastnil. Tvrzení žalobce stran organizování a účasti na volebních i povolebních mítincích alternativních kandidátů na prezidenta Běloruska žalovaný v napadeném rozhodnutí nikterak nezpochybnil. Žalovaný však konstatoval, že žalobce nebyl pro uplatňování politických práv v minulosti v zemi původu nikterak pronásledován (žalobce výslovně uvedl, že neměl s běloruskými orgány žádné potíže, že země vycestoval bez problémů, navrátil se do Běloruska pro vydání nového cestovního dokladu). Rovněž žalovaný neshledal, že při návratu žalobce do země původu by mu tam hrozilo pronásledování z důvodů dle § 12 písm. b) zákona o azylu.
58. Z Informace OAMP – Bělorusko – Současná situace účastníků protestů proti výsledkům prezidentských voleb konaných v roce 2020 ze dne 17. 8. 2023 však mj. vyplývá, že po represii organizátorů protestů v souvislosti s prezidentskými volbami v roce 2020, kteří buď odešli do exilu, nebo byli uvězněni, se úřady zaměřily na pronásledování obyčejných účastníků protestů a jejich případy medializovaly. V roce 2023 bylo za účast na protestech v letech 2020/2021 odsouzeno 470 osob. Za aktivitu v souvislosti s protesty se začíná stíhat zhruba 400 osob měsíčně. Při ministerstvu vnitra vznikla databáze BESporiadki, do které jsou zanášeni účastníci nepovolených protestů. Úřady databázi využívají pro zatýkání, policejní, daňové a hraniční kontroly a při výběrových řízeních do zaměstnání. Z uvedené informace tedy vyplývá, že i v době vydání napadeného rozhodnutí byly v Bělorusku pronásledováni lidé za účast na mítincích v souvislosti s prezidentskými volbami v roce 2020/2021, jichž se žalobce účastnil a pomáhal je organizovat.
59. Žalobce tedy během správního řízení uvedl, že má obavy z návratu do země původu, a to v souvislosti se svou politickou aktivitou stran volebních i povolebních mítinků v roce 2020/2021. Žalovaný k uvedenému tvrzení obstaral podkladovou informaci, avšak již se nikterak nezabýval jejím obsahem, dle něhož byli v Bělorusku i několik let po konání uvedených protestů pronásledováni prostí účastníci dotčených protestů. Žalovaný toliko odmítl obavy žalobce s tím, že sám uvedl, že neměl v zemi původu žádné potíže s tamními úřady, podařilo se mu odtamtud bez obtíží vycestovat a vrátit se tam pro nový cestovní doklad apod. Žalovaný se však nijak nezabýval tím, že žalobce by mohl být s ohledem na uvedenou informaci v budoucnu ve své vlasti pronásledován, a to přesto že dosud pronásledován nebyl. Jak vyplynulo z citované informace, tamní úřady začaly účastníky protestů pronásledovat až se značným časovým odstupem. Tedy skutkový stav, který vzal žalovaný za základ napadeného rozhodnutí, je v rozporu se správním spisem dle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s., neboť podstatnou část relevantní informace založené ve správním spise v napadeném rozhodnutí žalovaný zcela pominul.
60. S ohledem na shora uvedené soud napadené rozhodnutí zrušil bez jednání, přestože žalobce na konání jednání trval, dle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. pro vadu řízení, neboť skutkový stav, který vzal žalovaný za základ napadeného rozhodnutí, je v rozporu s obsahem správního spisu. Soud dle § 78 odst. 4 s. ř. s. vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení, přičemž v dalším řízení bude žalovaný podle § 78 odst. 5 s. ř. s. vázán právním názorem, který byl vysloven v tomto zrušujícím rozsudku. V dalším řízení se tedy bude muset žalovaný zejména vypořádat

s argumentací žalobce týkající se hrozícího pronásledování v budoucnosti v důsledku předchozích politických aktivit žalobce v zemi původu, a to ve světle informací o pronásledování účastníků protestů, které jsou obsaženy v podkladech pro rozhodnutí.

61. Vzhledem ke skutečnosti, že soud shledal vadu řízení týkající se zásadní námitky žalobce vztahující se ke skutečností, na kterých zakládal svůj nárok na přiznání mezinárodní ochrany, považuje soud za předčasné zabývat se dalšími námitkami žalobce.
62. Pro úplnost soud podotýká, že je mu známo, že obdobně formulovaná žaloba manželky žalobce byla zamítnuta rozsudkem zdejšího soudu ze dne 16. 9. 2024, č. j. 175 Az 1/2025-66. Rozdílnost obou věcí spatřuje soud ve skutečnosti, že manželka žalobce zůstala pouze u obecně formulované žaloby, kdežto žalobce svou původní žalobu doplnil o obsáhlé doplnění argumentace ke včasně uplatněným žalobním bodům. Obecně lze konstatovat, že soudní rozhodnutí vždy odráží kvalitu uplatněných žalobních námitek.
63. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl dle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. Jelikož měl žalobce ve věci plný úspěch má vůči žalovanému právo na náhradu důvodně vynaložených nákladů řízení před soudem. Soud tedy uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení v celkové výši 6 800 Kč. Tato náhrada se skládá z částky 6 200 Kč za dva úkony právní služby právního zástupce žalobce po 3 100 Kč podle § 35 odst. 2 s. ř. s. ve spojení s čl. II vyhlášky č. 258/2024 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů a § 7 bodu 5 a § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, ve znění účinném do 31. 12. 2024 (dále jen „AT“) – převzetí a příprava zastoupení – § 11 odst. 1 písm. a) AT; doplnění žaloby – § 11 odst. 1 písm. d) AT; a z částky 600 Kč jako náhrady hotových výdajů advokáta – dva režijní paušály po 300 Kč podle § 13 odst. 1 a 4 AT.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 611/6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti **musí** být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

Ústí nad Labem 31. března 2025

Mgr. Václav Trajer v.r.
samosoudce

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.